

Samen werken aan sportieve en vitale inwoners

SPORT- EN BEWEEGVISIE GEMEENTE TYTSJERKSTERADIEL 2018-2025

November 2017 gemeente Tytsjerksteradiel

Dit document is een coproductie van de afdelingen Beleid en Beheer van de gemeente Tytsjerksteradiel, met ondersteuning van Sport Fryslân en met input van sport- en beweegaanbieders en diverse andere maatschappelijke organisaties.

Inhoudsopgave	Blz.:
Vooraf	2
Hoofdstuk 1. Verantwoording proces en beschrijving huidige situatie	4
Hoofdstuk 2. De kracht van sport en bewegen	6
Hoofdstuk 3. Het beleidskader	7
<ul style="list-style-type: none"> • Inleiding • Algemene visie op sport en bewegen • De pijlers: <ol style="list-style-type: none"> 1. Inwoners ('de vraag') 2. Sport- en beweegaanbieders ('het aanbod') 3. Accommodaties en voorzieningen 4. Samenwerken en communicatie • Wie vervult welke rol? • Relatie met andere beleidsterreinen 	
Hoofdstuk 4. Speerpunten	13
<ul style="list-style-type: none"> • Inleiding • Speerpunt 1: Sport en bewegen in het onderwijs • Speerpunt 2: Jeugd van 4 t/m 17 jaar voldoet aan beweegnorm • Speerpunt 3: Sport en bewegen voor niet of minder actieve inwoners • Speerpunt 4: Stimuleren gehandicaptensport • Speerpunt 5: Versterken sport- en beweegaanbieders • Speerpunt 6: Sport- en beweegevenementen • Speerpunt 7: Kwalitatief goede, voldoende en goede spreiding sportaccommodaties • Speerpunt 8: Nieuwe tarievenstructuur gemeentelijke sportaccommodaties • Speerpunt 9: Bewegvriendelijke openbare ruimte • Speerpunt 10: Samenwerken en communicatie • Speerpunt 11: Sportstimuleringsproject 'High Five' • Speerpunt 12: Sport en bewegen integreren in andere beleidsterreinen • Speerpunt 13: Actualiseren subsidieregels t.a.v. sport en bewegen 	
Hoofdstuk 5. Hoe verder en randvoorwaarden	16
Bijlage: Inventarisatie- en informatienotitie	

Vooraf

Voor u ligt de visie van de gemeente op sport en bewegen voor de periode 2018-2025. Dit document hebben we als titel gegeven ‘Samen werken aan sportieve en vitale inwoners’. Met deze titel willen we benadrukken dat sport en bewegen niet alleen iets is van de sportwethouder of de sportafdeling op het gemeentehuis, maar van het brede sociale, ruimtelijke en economische domein. Dit houdt automatisch in dat er sprake is van integraal beleid. Deze visie op sport en bewegen beschrijft het kader voor het beleid voor de komende acht jaar. Het is nadrukkelijk een kader dat ruimte laat voor maatwerk.

De scheidslijn wanneer een activiteit als sport wordt aangemerkt en wanneer het ‘alleen maar’ bewegen is, is niet eenvoudig aan te geven. Algemeen wordt de term sport gebruikt als er sprake is van een wedstrijdement en er uniforme spelregels worden gehanteerd. Bewegen is een veel breder begrip. Hieronder worden niet alleen sportieve bezigheden verstaan, maar ook een actieve leefstijl hetgeen zich uit in voldoende bewegen in het dagelijkse leven. Zoals bijvoorbeeld de fiets nemen in plaats van de auto, de trap nemen in plaats van de lift, buitenspelen in plaats van achter de computer zitten, hangen of liggen, werken in de tuin en een sportieve vakantie boeken in plaats van een ligvakantie aan het strand.

In dit visiedocument wordt de kracht van sport en bewegen geschetst en de manier waarop andere beleidsterreinen van deze kracht gebruik kunnen maken. Daarbij bouwen we voor een deel voort op het beleid van de afgelopen jaren en op waardevolle initiatieven, die meer recentelijk zijn ontplooid. Omdat de tijd niet stil staat en onder meer demografische, maatschappelijke en politiek-bestuurlijke ontwikkelingen aanpassingen in het beleid noodzakelijk maken, leggen we ook nieuwe accenten.

Belangrijke elementen van onze visie zijn meervoudig gebruik van accommodaties en voorzieningen en samenwerking tussen sport- en beweegaanbieders onderling en met andere sectoren, zoals onderwijs, welzijn en zorg. In onze visie doen wij een beroep op de eigen verantwoordelijkheid van inwoners en maatschappelijke organisaties met waar nodig ondersteuning van de gemeente. Daarbij geloven wij erin dat investeringen aan de voorkant (‘preventie’) veel maatschappelijke winst oplevert en op termijn leidt tot lagere kosten, bijvoorbeeld in de zorg. Voor de visie op preventie in onze gemeente verwijzen we naar de notitie die in oktober 2017 is vastgesteld. Daarnaast is de gemeente één van de drie deelnemende gemeenten binnen de pilot Vitale Regio Fryslân. Dit is een samenwerkingsverband tussen De Friesland Zorgverzekeraar en GGD Fryslân. Deze pilot heeft tot doel om door middel van preventiemaatregelen te komen tot vitale burgers.

Wat het verleden ons heeft geleerd is dat de gemeente het niet alleen kan. We kunnen nog zo’n mooie visie formuleren, de uitvoering ervan zal grotendeels door maatschappelijke organisaties en private partijen moeten worden gedaan. Tijdens de op 23 mei 2017 gehouden inspiratiebijeenkomst - maar ook al uit eerder gehouden bijeenkomsten en/of gesprekken met sporters, hun besturen en de sportfederatie - is duidelijk geworden, dat er veel ambitie en organisatiekracht in de samenleving zit om een bijdrage te leveren. Daarentegen is er ook een aantal belemmerende factoren benoemd, zoals bijvoorbeeld gebrek aan (deskundige) vrijwilligers, de angst voor sluiting van accommodaties in dorpen en het (nog) niet genoeg delen van kennis en kunde. De bereidheid om mee te doen en mee te werken is er echter.

Van de gemeente wordt vooral een initiërende en faciliterende rol verwacht. In dit visiedocument geven we aan hoe wij de aan ons toegedachte rollen willen gaan invullen en wat we van uitvoerende partijen verwachten.

We hopen dat u dit visiedocument met interesse leest en dat u, net als wij, gaandeweg geïnspireerd wordt om ermee aan de slag te gaan. Dit allemaal vanuit ons gezamenlijke doel: *komen tot sportieve en vitale inwoners van onze gemeente.*

In het najaar van 2017 is het kabinet Rutte III aangetreden. In het regeerakkoord van dit kabinet staat met betrekking tot sport onder meer het volgende: ‘Sport bevordert de gezondheid en brengt plezier, trots en saamhorigheid. Sport verdient daarom onze aandacht, te meer omdat bonden en verenigingen het steeds lastiger hebben om vrijwilligers te vinden en de financiële mogelijkheden voor verdere professionalisering van de breedte- en topsport beperkingen kennen. Samen met de sportsector en gemeenten willen we de sport in Nederland financieel en organisatorisch versterken. Sportbonden en een bloeiend verenigingsleven hebben hierin een centrale positie.’

In het regeerakkoord wordt onder meer aangekondigd dat er een nationaal preventieakkoord wordt gesloten. De focus van dit akkoord ligt op aanpak van roken en overgewicht. Daarnaast wil het kabinet een sportakkoord sluiten. Doel daarvan is om de organisatie en financiën van de sport toekomstbestendig te maken. Daar hoort volgens het kabinet ook diversiteit in de samenstelling van sportbonden bij, net zoals de ontwikkeling van open sportclubs in wijken en een laagdrempelige toegang voor kinderen. Bovendien wordt de regeling energiebesparing en duurzame energie sportaccommodaties verlengd.

Hoofdstuk 1. Verantwoording proces en beschrijving huidige situatie

Verantwoording proces

In maart 2017 is met ondersteuning van Sport Fryslân ambtelijk begonnen met het ontwikkelen van een toekomstvisie. Allereerst is onderzocht wat er van het in 2010 vastgestelde sportbeleid terecht is gekomen. Vervolgens zijn feiten en cijfers verzameld op gebied van demografie, bewegen en gezondheid van inwoners, sportverenigingen, accommodaties en gemeentelijke financiën. Daarna zijn relevante beleids- en andere ontwikkelingen op landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau in beeld gebracht. Begin april is aan sport- en beweegaanbieders een vragenlijst gestuurd met verzoek een aantal hoofdvragen te beantwoorden.

In dezelfde periode zijn gesprekken gevoerd met een aantal sleutelorganisaties en -personen, zoals o.a. de sportwethouder, het bestuur van Sportfederatie Tytsjerksteradiel, de coördinator van het team beweegcoaches en interne (beleids)medewerkers. Als afsluiting van de inventarisatiefase is op 23 mei 2017 in Burgum een inspiratiebijeenkomst georganiseerd, waarvoor naast aanbieders van sport- en beweegactiviteiten ook vertegenwoordigers uit andere sectoren, zoals kinderopvang, onderwijs, welzijn en zorg zijn uitgenodigd. Ook een aantal raadsleden waren als (vooral) toehoorder op deze bijeenkomst aanwezig. Naast een presentatie van de tot dan toe geïnventariseerde gegevens is aan de hand van stellingen en gespreksgroepen over een achttal actuele thema's informatie opgehaald.

Al hetgeen aan gegevens is verzameld is opgeschreven in een inventarisatie- en informatienotitie, die als bijlage bij dit visiedocument is gevoegd. Vermelde notitie is daarmee de opstap naar de inhoud van dit visiedocument en kan bovendien tijdens uitwerking en uitvoering van de visie van dienst zijn.

Beschrijving huidige situatie

Op basis van de inhoud van de inventarisatie- en informatienotitie is de huidige situatie met betrekking tot sport en bewegen in onze gemeente als volgt te beschrijven.

Mede doordat de hoofddoelstellingen van de sportnota van 2010 grotendeels zijn gehaald staat de sector sport en bewegen er goed voor. In de afgelopen beleidsperiode is het aantal gemeentelijke sportaccommodaties nagenoeg gelijk gebleven en zijn de tarieven voor gebruik van deze accommodaties niet verhoogd. Alleen hebben er jaarlijks inflatiecorrecties plaatsgevonden. Ondanks de financieel moeilijke tijd van de gemeente als gevolg van de financiële en economische crisis is er de afgelopen jaren zelfs aanzienlijk geïnvesteerd in onderhoud, upgradering en duurzaamheid van accommodaties. Niet onvermeld mag blijven dat naast inspanningen van de gemeente in de afgelopen jaren gebruikers van gemeentelijke sportaccommodaties meer beheerstaken op hun hebben genomen, waardoor gemeenschapskosten zijn bespaard. Daarnaast pakken steeds meer verenigingen bredere maatschappelijke taken op.

Naast gemeentelijke zijn er in de gemeente diverse sport- en beweegaccommodaties die door private partijen worden geëxploiteerd. In toenemende mate spelen zij een rol bij het faciliteren van sport en bewegen en het inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld het individueel of onder begeleiding sporten of bewegen.

Binnen de gemeentelijke aanpak 'Tytsjerksteradiel beweegt' zijn 3,9 fte beweegcoaches werkzaam. Deze professionals hebben als belangrijkste taak om sport en bewegen voor zoveel mogelijk inwoners mogelijk te maken en te bevorderen. Dit doen zij samen met diverse organisaties uit onderwijs, welzijn en zorg. Daarnaast worden er, onder de naam High Five, activiteiten georganiseerd vanuit het samenwerkingsverband met de gemeente Achtkarspelen. Dat de gemeente naast een eigen aanpak ook nog deelneemt aan een regionaal sportstimuleringsproject is soms lastig uit te leggen. In feite betekent het dat twee door de gemeente gefinancierde organisaties met hetzelfde doel en deels met dezelfde taak bezig zijn.

Het blijkt dat de beweegcoaches niet altijd en voor iedereen zichtbaar zijn. Dit geldt trouwens niet alleen voor beweegcoaches maar ook voor andere gemeentelijke medewerkers sport en bewegen, en voor het beleid.

Uit beschikbare cijfers valt als algemene lijn te constateren dat het met sport en bewegen niet slecht is gesteld in de gemeente. Natuurlijk zijn er inwonersgroepen en dorpen en/of gebieden die in positieve of negatieve zin afwijken van gemeentelijke, provinciale en/of landelijke gemiddelden. Opvallend is de kloof tussen sportdeelname in algemene zin en het aantal lidmaatschappen van een sportvereniging. Uit landelijke cijfers blijkt dat deze kloof de afgelopen decennia als maar groter is geworden. Het aantal personen dat buiten een sportvereniging - dit kan zijn anders georganiseerd (bijv. bij een fitnesscentrum) of ongeorganiseerd (bijv. in de openbare ruimte) - is inmiddels groter dan het aantal verenigingsleden. Omdat uit meerdere onderzoeken blijkt dat de waarden van het lid zijn van een sportvereniging groot zijn en de continuïteit van sportbeoefening in verenigingsverband over het algemeen groter is dan in ander verband, baart de hiervoor geschetste ontwikkeling ons zorgen.

Uit antwoorden van de uitgezette vragenlijst en ook tijdens de gehouden inspiratiebijeenkomst blijkt dat voor inwoners en organisaties de volgende items belangrijk zijn:

- Betaalbaarheid van sport en bewegen.
- Behoud van sportaccommodaties in dorpen.
- Multifunctioneel gebruik van accommodaties.
- Samenwerking en
- Waardering en aandacht voor vrijwilligers.

Zonder de pretentie te hebben volledig te zijn, worden op basis van de inhoud van de inventarisatie- en informatienotitie de volgende aandachts- dan wel verbeterpunten geconstateerd:

- Er bestaat 'spanning' tussen het inhoudelijk beleid van de gemeente ten aanzien van sport en bewegen en het accommodatie- en voorzieningenbeleid. Toelichting: vanuit sport- en beweegbeleid is de afgelopen jaren ingezet om meer inwoners aan het sporten en bewegen te krijgen. Langs die weg wordt bovendien een bijdrage geleverd aan het op peil houden dan wel verhogen van de bezetting van sportaccommodaties. Tegelijkertijd had en heeft de beheersafdeling opdracht door de politiek opgelegde bezuinigingen te realiseren.
- Er bestaan binnen de gemeente twee projectorganisaties die zich bezighouden met het bevorderen van sport en bewegen, namelijk 'High Five' en 'Tytsjerksteradiel beweegt'.
- Het beleid van de gemeente is niet bij elke inwoner en/of organisatie bekend en de zichtbaarheid van gemeentelijke medewerkers en beweegcoaches kan beter.
- De tarievenstructuur voor gebruik van gemeentelijke sportaccommodaties is onduidelijk. Zo gelden er verschillende tarieven voor dezelfde soort accommodaties (bijv. sporthallen), diverse tarieven voor binnensportaccommodaties, en zijn tarieven voor buitensportaccommodaties aanzienlijk lager dan voor binnensportaccommodaties.
- Er is onduidelijkheid over functie, taak en rol van de sportfederatie.
- Veel sportverenigingen geven aan over te weinig vrijwilligers te beschikken.
- Het is niet duidelijk welke rol private sport- en beweegaanbieders hebben binnen het gemeentelijk sport- en beweegbeleid.
- De samenwerking tussen sportverenigingen onderling, en met organisaties uit andere sectoren op gebied van sport en bewegen, staat nog in de kinderschoenen.

Hoofdstuk 2. De kracht van sport en bewegen

De participatiesamenleving, en in het verlengde daarvan de transformaties in het sociaal domein, vragen om participerende en zelfredzame burgers. Hierna wordt aangegeven waar en waarom de gemeente, het brede spectrum van aanbieders van sport- en beweegactiviteiten (dit kan bijvoorbeeld ook een welzijn- of zorgorganisatie zijn) en de inwoners zelf door middel van sport en bewegen een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de maatschappelijke uitdagingen binnen het sociaal domein.

1. *De locatie:* de sportvereniging als ontmoetingsplek zorgt voor sociale binding en participatie. Denk bijvoorbeeld aan ouderen die bestuurlijke taken vervullen of als scheidsrechter actief zijn. Ook jongeren die pupillenteams trainen en coachen of lid zijn van een jeugdcommissie weten andere jongeren aan zich te binden.
2. *De professionals:* beweegcoaches vervullen een spilfunctie in de gemeente. Ze hebben veel persoonlijke contacten, kennen mensen van verschillende generaties, domeinen en achtergronden. Daarom kunnen zij een belangrijke verbindende rol vervullen en een waardevolle partner zijn voor bijvoorbeeld het jeugd- en dorpenteam.
3. *Re-integratie:* sport beweegt naar werk. Sport en bewegen kan mensen letterlijk bewegen naar werk. Werkzoekenden kunnen door het lidmaatschap van een sportvereniging of het doen van vrijwilligerswerk in de sport allerlei vaardigheden aanleren. Dat helpt hen in hun zoektocht naar een baan. Ook is de sportvereniging een vindplaats voor stages en werkervaringsplaatsen, bij de vereniging zelf of via het netwerk van verenigingsleden.
4. *Wmo:* sport- en beweegprogramma's kunnen gespecialiseerde zorg beperken of effectiever maken. Sport en bewegen is gezond. Het verlaagt de kans op aandoeningen, sociaal isolement en sociaal-emotionele klachten. Inzet van sport- en beweegprogramma's kan bijvoorbeeld bij ouderen bijdragen aan het veilig en zelfstandig in eigen omgeving wonen, waardoor intramurale zorg niet nodig is of uitgesteld wordt.
5. *Jeugdzorg:* sport en bewegen draagt bij aan gezond opgroeien. Sport en bewegen bij kinderen draagt bij aan de fysieke en mentale ontwikkeling van kinderen en heeft een grote pedagogische waarde. Bij jeugd kan sport en bewegen onderdeel zijn van een behandelplan binnen de jeugdhulpverlening en ingezet worden op lokale trap- en speelveldjes om overlast van (hang) jongeren tegen te gaan.
6. *Sport- en beweegaanbieders:* deze aanbieders worden vitaler als ze meer maatschappelijke taken oppakken. Bijvoorbeeld door zich ook te richten op doelgroepen die uit hun zelf moeite hebben met participeren, zoals ouderen, gehandicapten en vluchtelingen. Deze bredere kijk heeft voor de sport- en beweegaanbieders zelf ook voordelen. Het biedt een voedingsbodem voor continuïteit onder andere door aanwas van nieuwe leden uit nieuwe doelgroepen, sportend of als vrijwilliger.
7. *Financiën:* inzet op sportieve en vitale inwoners kan bijdragen aan het voorkomen van escalatie van problemen en als gevolg daarvan inzet van duurdere zware zorg. Sport en bewegen kan daarmee leiden tot een kostenbesparing. Dat komt voornamelijk door het preventieve aspect, bijvoorbeeld door sport en bewegen in te zetten bij arbeidsre-integratie of als middel om ziekte te voorkomen. Uit landelijk onderzoek blijkt dat de maatschappelijke effecten (baten) van de inzet van sport en bewegen ruimschoots opwegen tegen de kosten.

Uit het vorenstaande kan worden geconcludeerd dat de verbinding van sport en bewegen met het sociale domein kansrijk is. Van belang daarbij is een sterk geloof bij beleidsmakers, beslissers en uitvoerders in een preventieve aanpak: zoveel mogelijk voorkomen van problematische situaties.

Hoofdstuk 3. Het beleidskader

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de basis ('het fundament') gelegd voor het in de komende acht jaar in de gemeente te voeren sport- en beweegbeleid. Het fundament bestaat uit een algemene visie en vier pijlers. In het volgende hoofdstuk zijn visie en pijlers uitgewerkt in speerpunten. Bewust is gekozen voor een langere looptijd van dit visiedocument dan de gebruikelijke vier jaar. Hiervoor is gekozen omdat ervaring leert dat het bereiken van effecten tijd nodig heeft. Het is bovendien niet effectief om telkens van visie te veranderen. Een visie voor acht jaar wil overigens niet zeggen, dat alles in beton is gegoten. Vooral wat betreft het bepalen van speerpunten kan tussentijds worden bijgestuurd. Ook in de manier waarop ('hoe') de beoogde maatschappelijke effecten worden bereikt leiden 'vele wegen naar Rome'. Daar is dus ruimte voor maatwerk.

Het grote doel achter deze visie is dat we streven naar een betrokken samenleving, waarvan inwoners graag deel willen uitmaken en actief aan willen deelnemen. Wij zijn er van overtuigd, dat sportieve en vitale inwoners een belangrijke randvoorwaarde zijn om dit grote doel te bereiken.

Algemene visie op sport en bewegen

In samenhang met andere beleidsinstrumenten zetten we sport en bewegen in om te komen tot sportieve en vitale inwoners. We doen dit samen met sport- en beweegaanbieders en andere actoren, die sport- en beweegactiviteiten zien als middel om gezamenlijke doelen te bereiken. Wij doen een nadrukkelijk beroep op de eigen verantwoordelijkheid van inwoners, sport- en beweegaanbieders en andere maatschappelijke en private organisaties. Waar nodig geven wij ondersteuning.

Daarnaast continueren we onze 'traditionele' voorwaardenscheppende taak, zoals het beheren, onderhouden, in stand houden en tegen redelijke gebruikstarieven beschikbaar stellen van sportaccommodaties. Deze taak geldt alleen voor accommodaties, welke niet zijn geprivatiseerd en niet voor privatisering in aanmerking komen. Bovendien geldt deze taak alleen voor accommodaties die noodzakelijk zijn om inwoners binnen een redelijke afstand van hun woon- en leefomgeving te kunnen laten sporten of bewegen.

Tenslotte streven we naar multifunctioneel gebruik van gemeenschapsvoorzieningen en een beweegvriendelijke openbare ruimte.

De pijlers

We kiezen ervoor de algemene visie op sport en bewegen ('het fundament') verder te laten bestaan uit de volgende vier pijlers:

1. Inwoners ('de vraag')

We streven naar inclusief beleid, dat bijdraagt aan het hoofddoel: komen tot sportieve en vitale inwoners. Inclusief beleid wil zeggen dat het bereiken van dit doel niet alleen een verantwoordelijkheid is van de sportwethouder, de sportafdeling en/of de sportambtenaar. Maar dat ook andere beleidsterreinen binnen in elk geval het sociale én ruimtelijke domein hun steentje bijdragen. Dit moet onder meer tot uitdrukking komen in beleidsdocumenten van deze andere sectoren.

We benadrukken dat het uiteindelijk de eigen keuze en verantwoordelijkheid van iedere inwoner is om wel of niet te gaan sporten of bewegen en de mate waarop dit plaatsvindt. Door te voldoen aan door deskundigen opgestelde beweegrichtlijnen zorgt het individu niet alleen voor behoud dan wel verbetering van de persoonlijke vitaliteit maar draagt het ook bij aan de vitaliteit van de gemeenschap als geheel.

Een aantal (groepen van) inwoners hebben onze extra aandacht, zoals jeugd, (nu) niet of minder actieve inwoners en gehandicapten.

Jeugd

We vinden het belangrijk dat bij kinderen tot en met de basisschoolleeftijd, en ook bij jongeren op het voortgezet onderwijs, een goede basis wordt gelegd voor levenslang sporten en bewegen. Jong geleerd is immers oud gedaan. Goed bewegingsonderwijs is daarvoor een primaire vereiste. Om motorische en sociaal-emotionele vaardigheden optimaal te ontwikkelen is alleen goed bewegingsonderwijs niet voldoende. We willen dat zoveel mogelijk jongeren van 4 t/m 17 jaar in onze gemeente voldoen aan de door deskundigen opgestelde beweegrichtlijnen.

Binnen de groep jeugd is onze ambitie dat elke jongere die dat wil, lid is van een sportvereniging. Als blijkt dat dit om financiële redenen niet kan, zijn er bestaande ondersteuningsmogelijkheden, zoals het Kindpakket, Stichting Leergeld en het Jeugdsportfonds. Wij spannen ons ervoor in dat, waar nodig, van deze mogelijkheden gebruik wordt gemaakt.

Inactieve inwoners

Naast schooljeugd richten we ons extra op inwoners, die op dit moment om welke reden dan ook niet of onvoldoende bewegen. We proberen er voortdurend achter te komen wat voor inwoners redenen zijn om niet (voldoende) te bewegen. Nadat daar zicht op is zetten we ons in om belemmeringen die sporten of bewegen in de weg staan, welke heel divers kunnen zijn, weg te nemen.

Gehandicapten

De derde groep inwoners waar we extra aandacht aan willen besteden zijn inwoners met een lichamelijke of verstandelijke beperking. In algemene zin streven we ernaar om een groter aantal inwoners in georganiseerd verband te laten sporten of bewegen. Dit geldt ook voor mensen met een beperking. We denken daarbij niet alleen aan specifieke gehandicaptensportverenigingen maar sporen ook 'gewone' sportverenigingen aan om deze inwoners aan zich te binden. Met de extra aandacht voor deze groep inwoners sluiten we aan bij het landelijk programma 'Grenzeloos Actief' en de Friese aanpak gehandicaptensport.

2. Sport- en beweegaanbieders ('het aanbod')

Het landschap van sport- en beweegaanbieders is breed en divers. Naast sportbeoefening in verenigingsverband is het tegenwoordig de gewoonste zaak van de wereld in een andere setting of ongeorganiseerd te sporten en te bewegen. Denk hierbij aan wandelaars en fietsers die gebruik maken van het aanwezige netwerk van recreatieve fiets- en wandelroutes. Ook beweegt een aanzienlijk deel van onze inwoners bij private sport- en beweegaanbieders. We hebben oog en oor voor al dit sport- en beweegaanbod. Toch hebben sportverenigingen in ons beleid een streepje voor. Dit niet alleen vanwege hun sociale functie en hun belang voor dorps- of buurtgemeenschappen, maar vooral omdat blijkt dat, vanwege de sociale functie, de continuïteit van sportbeoefening in verenigingsverband het best is gewaarborgd.

We stimuleren sportverenigingen dan ook om 'verder te kijken dan hun neus lang is' door meer dan tot dusver aandacht te hebben voor inwoners, waarvoor het lidmaatschap van een vereniging niet iets vanzelfsprekends of een doel op zich is. We werken graag samen met *maatschappelijk betrokken* sportverenigingen en overige aanbieders van sport- en beweegactiviteiten om het aanbod zodanig vorm te geven, dat wordt voorzien in behoeften van zoveel mogelijk inwoners.

Sport- en beweegevenementen

Evenementen zorgen voor levendigheid en reuring in lokale gemeenschappen. Bij organisatie, voorbereidingen en daadwerkelijke uitvoering van evenementen zijn dikwijls vele inwoners betrokken. Alleen dat feit al zorgt voor gezelligheid en sociale cohesie. Bovendien trekken evenementen toeschouwers, die niet alleen genieten van het evenement en de deelnemers maar

ook bijdragen aan de lokale economie. Tenslotte zijn evenementen prachtige instrumenten om een dorp, gebied, de gemeente of een bepaalde tak van sport te promoten. Door er zogenaamde side-events aan te koppelen kan de maatschappelijke waarde van evenementen nog beter worden benut. Kortom: we zijn van mening dat sport- en beweevenementen een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan ons doel om te komen tot sportieve en vitale inwoners. Het is onze ambitie de maatschappelijke waarde van sport- en beweevenementen te vergroten.

Denksporten

Uit onderzoek van o.a. Professor Erik Scherder blijkt dat naast bewegen het beoefenen van denksporten, zoals bridgen, dammen en schaken, een positieve invloed heeft op de ontwikkeling van hersenen van kinderen en het 'bij de tijd blijven' van ouderen. Om deze redenen stimuleren we dat op scholen en binnen het sociaal domein naast fysieke sportbeoefening ook deze 'takken van sport' worden aangeboden. Bovendien sporen we sportverenigingen aan om voor hun jeugdleden regelmatig spelregelbijeekomsten te organiseren, waardoor de jeugd 'gedwongen' wordt zich te verdiepen in de regels van hun sport. Dit kan tevens een positieve bijdrage leveren aan (meer) begrip voor scheidsrechterlijke beslissingen en fairplay.

3. Accommodaties en voorzieningen

In het algemeen kan worden gesteld dat in de gemeente voldoende sportaccommodaties aanwezig zijn en dat deze goed verspreid zijn over de verschillende dorpen. Omdat blijkt dat de afstand tussen woning en sportaccommodatie voor bepaalde groepen inwoners (bijvoorbeeld jonge kinderen en ouderen) een belemmering vormt om te gaan sporten en bewegen, vinden we het belangrijk dat er sportaccommodaties in de directe leef- en woonomgeving van burgers blijven. Dit is ook belangrijk voor de sociale interactie en leefbaarheid in dorpen vanwege de laagdrempelige ontmoetingsfunctie van een sportaccommodatie.

Maar iedereen begrijpt dat behoud van sportaccommodaties niet in alle gevallen kan worden gegarandeerd. Als de bezetting - bijvoorbeeld door sluiting van scholen - van een binnensportaccommodatie zodanig is dat het financieel niet verantwoord is deze in stand te houden, zijn ingrepen nodig. Hoe het nu is gesteld met de bezetting van de sportaccommodaties en hoe we willen omgaan met accommodaties, die qua bezetting door een (nog te bepalen) ondergrens gaan, zal in het te ontwikkelen beleid voor maatschappelijk vastgoed worden vastgelegd.

In het beleid voor maatschappelijk vastgoed wordt gekeken naar alle sectoren waar de gemeente verantwoordelijkheid draagt voor huisvesting van maatschappelijke functies en/of activiteiten. Deze sectoren kunnen heel divers zijn, zoals bijvoorbeeld cultuur, kinderopvang, onderwijs, welzijn en zorg. Ook wordt de ontmoetingsfunctie bij het geheel betrokken. Door op een integrale manier naar maatschappelijk vastgoed te kijken wordt onder meer beoogd om vraag en aanbod zo goed mogelijk op elkaar te laten aansluiten, overcapaciteit van accommodaties te voorkomen en gemeenschapsgeld zo goed mogelijk te besteden.

Verder kent de gemeente vele accommodaties die niet in eigendom van de gemeente zijn. Binnen deze accommodaties vinden onder andere activiteiten plaats die in het teken staan van vitaliteit en gezondheid. Ook deze voorzieningen spelen een rol in de visie op maatschappelijk vastgoed. Een goede samenwerking met de eigenaren/exploitanten van deze accommodaties wordt nagestreefd.

Tarieven

In de beschrijving van de huidige situatie in hoofdstuk 1 is geconstateerd is dat de bestaande tarievenstructuur voor gemeentelijke sportaccommodaties onduidelijk is en tekortkomingen heeft. We willen dan ook tot een helder en eenduidig tarievenstructuur komen. Hierbij moet worden bedacht dat gelijke tarieven voor binnen- en buitensportaccommodaties niet mogelijk is, omdat onder meer beheer en exploitatie van deze accommodaties heel verschillend zijn. Ons doel is te streven naar zoveel mogelijk gelijkberechtiging voor gebruikers van binnen- en buitensportaccommodaties. Het gaat hierbij niet alleen over tarieven, maar ook over andere

verschillen. Zoals bijvoorbeeld het wel of niet betalen van energiekosten, het wel of niet doen van zelfwerkzaamheden, het wel of niet (kunnen) beschikken over een eigen kantine en het wel of niet hebben van mogelijkheden tot het verwerven van reclame-inkomsten. We willen dit onderdeel van het maatschappelijk vastgoedbeleid dan ook in zijn in zijn volle omvang “tegen het licht” houden.

Bewegen in openbare ruimten

Naast sportbeoefening op/in daarvoor specifiek gerealiseerde sportaccommodaties is sport en bewegen natuurlijk ook prima mogelijk in openbare ruimten, zoals een park of een grasveldje in buurten of dorpen. Een beweegvriendelijke openbare ruimte heeft een preventieve werking op de gezondheid van mensen en levert daarmee een belangrijke bijdrage aan gezond opgroeien en ouder worden. Individualisering en digitalisering hebben ook hun invloed op sportbeoefening en beweeggedrag. Met onder andere tot gevolg dat men zelf bepaalt waar, wanneer en hoe men sport en beweegt.

Naast kinderen zijn volwassenen en ouderen actief in de openbare ruimte: 26% van ‘de sport’ wordt hierin beoefend. Daarmee is sporten, bewegen en recreëren in de openbare ruimte een opkomend thema geworden dat ook potentieel biedt om meer mensen te ‘verleiden’ fysiek actief te worden en te blijven. Want een aantrekkelijk park nodigt uit tot wandelen of hardlopen. Een mooie fietsroute door de natuur nodigt uit tot fietsen. Daarnaast is een dynamisch en beweegvriendelijk natuurgebied een aantrekkelijke toeristische bestemming, waarbij het positieve effecten heeft op de economie van het gebied. De fysieke en sociale omgeving zijn, veelal onbewust, van invloed op het beweeggedrag van mensen.

We willen daarom bewegen in dit soort ruimten stimuleren. Soms zijn daarvoor aparte investeringen noodzakelijk - zoals voor het Wetter- en Willepark in Burgum – maar vaak zijn kleine aanpassingen voldoende om openbare gebieden voor sport en bewegen geschikt(er) te maken. Er kan dan worden ‘meegelift’ met investeringen in bijvoorbeeld de infrastructuur.

We maken ons daarnaast sterk om officiële sportvelden en schoolpleinen voor meer inwoners toegankelijk te maken. Naast een stimulans om te bewegen zorgt dit ook voor levendigheid en reuring en draagt het daardoor bij aan de leefbaarheid. Uiteraard zullen bij het openbaar toegankelijk maken van voorzieningen ook beheersaspecten in ogenschouw worden genomen.

4. Samenwerken en communicatie

Wat opviel tijdens de gehouden inspiratiebijeenkomst is de grote bereidheid en gevoelde noodzaak om samen te werken en om samen in te spelen op veranderingen in de maatschappij. Tegelijkertijd viel de opmerking dat aanwezige kennis en kunde binnen de sport- en beweegsector nog onvoldoende wordt gedeeld. Van de gemeente worden initiatieven verwacht om samenwerking te stimuleren. We pakken de naar ons geworpen handschoen op en hebben het onderwerp samenwerking als een speerpunt aangemerkt.

Sportfederatie

Tijdens de inspiratiebijeenkomst was de rol en taken van een sportfederatie één van de besproken thema’s. Duidelijk werd dat herbezinning op de functie en taken en het zichtbaar maken van de meerwaarde van een sportfederatie gewenst is. We onderschrijven dit. Op dit moment bestaat de achterban van de sportfederatie alleen uit sportverenigingen. Andere sport- en beweegaanbieders, zoals private partijen, maken er geen deel van uit. Echter ook lang niet alle sportverenigingen zijn lid van de sportfederatie. Wij stellen ons voor dat de sportfederatie eerst met hun leden – en eventuele andere partijen - in gesprek gaat over de gewenste functie en taken. En dat daarna gemeente en sportfederatie met elkaar in gesprek gaan over hun onderlinge samenwerking. Indien nodig en gewenst kan de gemeente in dit proces ondersteuning bieden.

Communicatie

Een veel gehoord punt van kritiek tijdens de inventarisatiefase is de onzichtbaarheid van de medewerkers, die zich binnen de gemeente met sport en bewegen bezighouden, en van het beleid. We trekken ons dit aan en zijn van plan onze visie en ons beleid in de komende beleidsperiode meer en beter voor het voetlicht te brengen.

We willen beter en frequenter communiceren met organisaties die zich met sport en bewegen bezighouden. We zijn van plan om vanuit de gemeente tenminste eenmaal per jaar een gezamenlijke bijeenkomst sport en bewegen te organiseren. Vaste onderdelen van deze bijeenkomsten kunnen zijn: vertellen wat er in het achterliggend jaar op gebied van sport en bewegen in de gemeente is gebeurd en aangeven wat er voor het komende jaar op de agenda staat. Naast deze vaste onderdelen kan een actueel thema aan de orde worden gesteld of kunnen er 'good practices' worden gepresenteerd.

In het kader van het verbeteren van de communicatie en het stimuleren van samenwerken zijn we van plan om naast deze jaarlijkse bijeenkomsten overlegssessies op kleinere schaal (dorp of gebied) te organiseren. We willen dit binnen het taakgebied verenigingsondersteuning van het team beweegcoaches ('Tytsjerksteradiel beweegt') oppakken.

Wie vervult welke rol?

Om te bereiken wat we graag willen, namelijk sportieve en vitale inwoners, is een breed gedragen visie nodig maar bovenal maatschappelijke en private partijen die een bijdrage leveren aan uitvoering van deze visie/dit doel. Om hierover duidelijkheid te verschaffen is het zinvol in dit visiedocument vast te leggen hoe de gemeente haar eigen rol en die van andere partijen ziet.

Rol gemeente

Tijdens de inspiratiebijeenkomst is aangegeven dat van de gemeente wordt gevraagd haar maatschappelijke opgave te formuleren en vervolgens deze duidelijk te communiceren. Door het opstellen van dit visiedocument, het uitwerken van speerpunten en het opstellen van jaarlijkse uitvoeringsprogramma's voldoen we aan het eerste deel van het gevraagde. De wijze waarop we in de toekomst over sport en bewegen willen communiceren hebben we op hoofdlijnen in het vorige hoofdstuk onder de pijler samenwerking en communicatie uit de doeken gedaan. Bovendien is samenwerken en communicatie als een speerpunt opgevoerd. Net als andere speerpunten vergt dit nadere uitwerking.

Naast het vorenstaande zien we voor de gemeente de volgende rollen weggelegd:

- * *Informant*. Hieronder verstaan we het pro-actief en op verzoek informeren van betrokken partijen over relevante ontwikkelingen met betrekking tot sport en bewegen.
- * *Initiatiefnemer*. Hieronder verstaan we een pro-actieve houding om zaken, die kunnen bijdragen aan het realiseren van het hoofddoel: komen tot sportieve en vitale inwoners.
- * *Faciliteerder*. Hieronder verstaan we het zorgen voor basisvoorwaarden, zodat partijen die zich bezighouden met sport en bewegen, hun werk kunnen doen. Een belangrijke basisvoorwaarde is het beschikbaar stellen van voldoende en geschikte accommodaties tegen 'betaalbare' tarieven.
- * *Ondersteuner*. Hieronder verstaan we het bieden van ondersteuning aan personen en organisaties, die een bijdrage willen en kunnen leveren aan het realiseren van het hoofddoel.
- * *Stimulator*. Hieronder verstaan we het stimuleren van personen en organisaties om een bijdrage te leveren aan het realiseren van het hoofddoel.
- * *Verbinder*. Hieronder verstaan we het bijeen brengen van diverse soorten partijen, die een bijdrage kunnen leveren aan het realiseren van het hoofddoel.

Naast vorenstaande rollen die vooral extern gericht zijn is een belangrijke interne rol voor de gemeente weggelegd. Deze rol is om sport en bewegen tussen de oren van politici, bestuurders en medewerkers en op de agenda van (vrijwel) alle beleidsafdelingen te krijgen, zodat sport en bewegen in alle facetten van het gemeentelijk beleid aandacht krijgt. Dit bedoelen we met inclusief beleid.

Alleen als iedereen zijn of haar steentje bijdraagt is de kans het grootst het doel om te komen tot sportieve en vitale inwoners te bereiken.

Rol aanbieders van sport- en beweegactiviteiten

Naast hun kerntaak het aanbieden en organiseren van sport- en beweegactiviteiten verwachten we van deze partijen een open houding en waar mogelijk bereidheid een bijdrage te leveren aan het hoofddoel: komen tot sportieve en vitale burgers. Onder een open houding verstaan we dat betrokken partijen oog en oor hebben voor veranderingen in de maatschappij en bereid zijn na te gaan op welke manier een bijdrage aan het bereiken van het hoofddoel kan worden geleverd.

Rol andere actoren

Van instanties, organisaties en personen, waarvoor sport en bewegen geen core business is, verwachten we eveneens een open houding om na te gaan wat sport- en beweegactiviteiten voor hen kan betekenen. Naast een open houding verwachten we bereidheid om met andere partijen en de gemeente mee te denken en te praten hoe sport en bewegen als middel kan worden ingezet bij het bereiken van gezamenlijke doelen.

Relatie met andere beleidsterreinen

Meer dan in het verleden heeft sport en bewegen te maken met andere beleidsterreinen en hebben andere beleidsterreinen te maken met sport en bewegen. Zonder volledig te zijn noemen we hier het sociaal domein en daarbinnen specifiek gezondheid, de Omgevingswet die naar verwachting begin volgend decennium in werking treedt en de sectoren recreatie en toerisme, waartoe onder meer het beleid ten aanzien van watersport behoort. Ook bestaat er een duidelijke link tussen het preventiebeleid van de gemeente en bijvoorbeeld de JOGG- en GIDS-aanpak. De letters JOGG staan voor Jongeren Op Gezond Gewicht en GIDS voor Gezond In De Stad.

Hoofdstuk 4. Speerpunten

Inleiding

In aansluiting op de algemene visie en de vier pijlers benoemen we in dit hoofdstuk 13 speerpunten, waarmee we in de komende beleidsperiode in elk geval aan de slag willen. De volgorde van de speerpunten is willekeurig en geeft dus geen prioriteit aan. Wanneer en hoe we met welk speerpunt aan de slag gaan wordt opgenomen in jaarlijks op te stellen uitvoeringsprogramma's.

Gedurende de looptijd van de beleidsperiode zullen er speerpunten worden afgewerkt, waardoor er ruimte ontstaat voor nieuwe speerpunten. Dit biedt gelegenheid voor college en raad om na de verkiezingen van 2018 en 2022 nieuwe accenten in het beleid aan te brengen, zonder dat de visie hoeft te worden aangepast.

Speerpunt 1: Sport en bewegen in het onderwijs

We blijven in overleg met de diverse schoolbesturen, die verantwoordelijk zijn voor het bewegingsonderwijs. In dat overleg bespreken we op welke manier invulling kan worden gegeven aan ons streven door middel van goed bewegingsonderwijs bij kinderen tot en met de basisschoolleeftijd en bij jongeren op het voortgezet onderwijs een goede basis te leggen voor levenslang sporten en bewegen.

Uit een verkennend gesprek dat begin juli 2017 heeft plaatsgevonden met beleidsmedewerkers van de beide organisaties voor het primair onderwijs is gebleken, dat het primair onderwijs graag een bijdrage wil leveren aan het realiseren van het hoofddoel van deze sport- en bewegvisie. In dat gesprek hebben beide organisaties aangegeven voorstander te zijn van het integreren van onder meer subsidies en coördinatie, zodat zoveel mogelijk geld en tijd ingezet wordt aan de daadwerkelijke uitvoering. We onderschrijven deze wens en zullen hiermee bij de uitwerking rekening houden.

Speerpunt 2: Jeugd van 4 t/m 17 jaar voldoet aan beweegnorm

De beweegnorm is voor deze groep jeugd landelijk vastgesteld op dagelijks minimaal een uur matig intensief bewegen. Dit betekent dat er buiten de (dikwijls 1½ à 2 uren per week) beweeglessen op school meer beweegactiviteiten moeten zijn. Deze activiteiten kunnen bij een sportvereniging zijn maar bijvoorbeeld ook het lopen of fietsen naar school. Bij concretisering van dit speerpunt geven we aan op welk percentage van de beweegnorm we op dit moment zitten en welk percentage we nastreven.

Opmerking: Recentelijk heeft de Gezondheidsraad aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport een advies voor nieuwe beweegrichtlijnen uitgebracht. Indien dit advies wordt overgenomen zullen deze ook in onze gemeente worden gehanteerd.

Speerpunt 3: Sport en bewegen voor niet of minder actieve inwoners

Onderzoek en praktijkervaring leert dat het opsporen en bereiken van de groep niet of minder sportievelingen niet eenvoudig is. Daarom staan we een integrale aanpak voor, waarbij wordt samengewerkt met partners uit andere sectoren. Bovendien willen we uitvoering van concrete activiteiten zoveel mogelijk via reeds bestaande projecten, instanties en organisaties laten lopen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de aanpak 'Tytsjerksteradiel beweegt', de aanpak Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG), De Friese Wouden beweegt, RealFit en Stichting KEARN. Ook het belang van een goede samenwerking met de dorpensteams en het jeugdteam benadrukken we. Uiteraard betrekken we bij de uitvoering ook de sport- en beweegaanbieders.

Speerpunt 4: Stimuleren gehandicaptensport

Binnen het project 'Tytsjerksteradiel beweegt' willen we meer aandacht besteden aan het stimuleren van gehandicaptensport. Vanwege het sociale aspect wordt voor deze groep vooral sportbeoefening in verenigingsverband bevorderd. Daarnaast sporen we organisatoren van sport- en

beweevenementen aan om deelname aan die evenementen van mensen met een beperking mogelijk te maken.

Speerpunt 5: Versterken sport- en beweegaanbieders

Sportverenigingen zijn van oudsher belangrijke partners voor de gemeente bij uitvoering van haar beleid om zoveel mogelijk inwoners te laten sporten en bewegen. Vooral voor kinderen vanaf de basisschoollleeftijd is de sportvereniging een geliefde omgeving om sportief bezig te zijn en zich te ontwikkelen. Door diverse redenen, waarop in de meeste gevallen geen of weinig invloed is, verlaat in de puberleeftijd veel jeugd de vereniging. Van de groep volwassenen sporten/bewegen er inmiddels meer buiten dan binnen de sportvereniging.

Vanwege het sociaal belang van sportbeoefening in verenigingsverband en omdat de continuïteit van sportbeoefening daar het beste is gewaarborgd, gaan we met regelmaat met sportverenigingen in overleg. In dat overleg gaan we na op welke wijze we sportverenigingen kunnen ondersteunen en versterken en welke maatregelen ertoe kunnen bijdragen dat er meer inwoners zich bij een sportvereniging gaan aansluiten.

Bij uitvoering van ons sport- en beweegbeleid willen we nadrukkelijk ook andere sport- en beweegaanbieders dan sportverenigingen betrekken. Deze dikwijls private partijen bieden een breed scala aan activiteiten die bijdragen aan de vitaliteit van onze inwoners. Hun professionaliteit kan bijdragen aan het bereiken van door de gemeente gestelde en nog te stellen doelen.

Speerpunt 6: Sport- en beweevenementen

We treden in overleg met organisatoren van sport- en beweevenementen om te bespreken welke bijdrage zij kunnen leveren aan het doel te komen tot sportieve en vitale inwoners. In die overleggen stellen we ook andere aspecten, zoals onder meer gezonde voeding, gezond drinken, niet roken en deelname van mensen met een beperking, aan de orde.

Speerpunt 7: Kwalitatief goede, voldoende en goede spreiding sportaccommodaties

Zoals onder pijler 3 in het vorige hoofdstuk aangegeven willen we het beleid met betrekking tot sportaccommodaties niet alleen vanuit sport en bewegen bezien maar vanuit een breder perspectief, namelijk het maatschappelijk vastgoed. De portefeuillehouder en beleidsmedewerker van sport en bewegen worden nauw betrokken bij het vormgeven van dit beleid.

Speerpunt 8: Nieuwe tarievenstructuur gemeentelijke sportaccommodaties

Met inachtneming van het algemene kader dat in het vorige hoofdstuk onder pijler 3 is vermeld wordt ook dit speerpunt binnen het te ontwikkelen beleid voor maatschappelijk vastgoed opgepakt.

Speerpunt 9: Bewegvriendelijke openbare ruimte

We zorgen ervoor dat binnen de ambtelijke organisatie intersectoraal en structureel aandacht is voor ons streven om openbare ruimten beweegvriendelijk te maken dan wel in te richten. Dit zal onderdeel worden van de bewustwording binnen het ruimtelijke domein van preventieve activiteiten met betrekking tot gezondheid. Er liggen met name kansen bij herinrichting van openbare ruimten. Binnen dit speerpunt onderzoeken we of er behoefte is aan en noodzaak voor meer (vrij toegankelijke) speelplekken voor kleine kinderen en jongeren. Ook gaan we de mogelijkheden na om buitensportaccommodaties en schoolpleinen meer een *open karakter* te geven. Daarnaast onderzoeken wij de specifieke behoeften van ouderen.

Speerpunt 10. Samenwerken en communicatie

We gaan in overleg met alle actoren binnen en buiten de sector sport en bewegen om te bespreken op welke wijze we in gezamenlijkheid de wijze van samenwerking vorm kunnen geven. Dit overleg moet leiden tot een samenwerkingsstructuur, waarbij in elk geval aanwezige kennis, kunde en ervaringen met elkaar wordt gedeeld. Het overleg moet bovendien duidelijkheid geven over rol en taak van de sportfederatie. De gemeente erkent het belang van een onafhankelijke

belangenbehartiger, zoals de sportfederatie. Nadat duidelijkheid bestaat over reikwijdte en functie gaan we in gesprek met de sportfederatie om wederzijdse rollen en taken te herijken en waar nodig te verstevigen. Nadat de samenwerkingsstructuur is vastgesteld nemen we het initiatief om daaraan concreet invulling te geven.

Speerpunt 11. Sportstimuleringsproject 'High Five

Om een einde te maken aan de verwarring dat twee sportstimuleringsprojecten met hetzelfde doel en deels dezelfde taken door de gemeente worden gefinancierd gaan we meer regie nemen en de samenwerking anders vormgeven. De samenwerking ten aanzien van sportstimulering met de gemeente Achtkarspelen willen we behouden en tegelijkertijd de zichtbaarheid van het team Tytsjerksteradiel vergroten. Activiteiten die nu binnen 'High Five' in onze gemeente plaatsvinden brengen we - na toetsing aan de sport- en bewegvisie en effectiviteit ervan- onder bij de aanpak 'Tytsjerksteradiel beweegt'.

Speerpunt 12. Sport en bewegen integreren in andere beleidsterreinen

Het is een uitdaging in uitwerking en uitvoering van deze sport- en bewegvisie zoveel mogelijk aansluiting te zoeken bij andere beleidsterreinen, zodat concrete acties in samenhang worden opgezet en uitgevoerd. Door op die wijze te werken bestaat de grootste kans op het bereiken van beoogde maatschappelijke doelen en effecten. De eerste stap die we in het kader van dit speerpunt nemen is het instellen van een intersectorale werkgroep sport, bewegen en gezondheid.

Speerpunt 13. Actualiseren subsidieregels t.a.v. sport en bewegen

Het verlenen van subsidies is één van de instrumenten om te realiseren wat we als visie en doel in dit document hebben beschreven. We gaan na welke aanpassingen er aan de bestaande subsidieregels nodig zijn om deze optimaal op visie en beleid te laten aansluiten.

Hoofdstuk 5. Hoe verder en randvoorwaarden

Hoe verder

Opstellen van een sport- en bewegvisie is de eerste, belangrijke stap om beoogde effecten te behalen. Uitwerken van de in het vorige hoofdstuk beschreven speerpunten in concrete doelen en acties is de volgende stap. Na uitwerking volgt daadwerkelijke uitvoering van wat we willen realiseren en hoe we dat willen bereiken. De laatste stap is het monitoren en evalueren van hetgeen wordt uitgevoerd en of beoogde effecten ook daadwerkelijk worden behaald.

In hoofdstuk 3 is het grote doel, dat achter de ontwikkelde visie ligt, beschreven. Een visiedocument is niet of in elk geval minder geschikt om in meetbare termen concreet te bereiken doelen aan te geven. Dit gebeurt zoveel mogelijk bij het uitwerken van de speerpunten in concrete acties. Ten tijde van uitwerking is het noodzakelijk over goede nulmetingen te beschikken. Alleen op basis daarvan kunnen concrete en realistische doelen worden geformuleerd en achteraf effecten van uitgevoerde acties worden gemeten.

Uitwerking

Het is de bedoeling na vaststelling van het visiedocument door de gemeenteraad onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders de speerpunten uit te werken. Daarbij worden naast meetbare doelen in elk geval financiële en personele aspecten meegenomen. Door jaarlijks uitvoeringsprogramma's op te stellen wordt gefaseerd en planmatig gewerkt aan het bereiken van het hoofddoel: komen tot sportieve en vitale inwoners.

Monitoring en evaluatie

Om na te kunnen gaan of de in het kader van deze sport- en bewegvisie te ondernemen acties tot gewenste resultaten leiden is monitoring en evaluatie noodzakelijk. Ten aanzien van onder meer sport- en beweegdeelname, beweegnorm en overgewicht kan gebruik worden gemaakt van de gezondheidsonderzoeken die GGD Fryslân om de vier jaar voor verschillende leeftijdsgroepen uitvoert. Voor inzicht in het aantal lidmaatschappen bij sportverenigingen is de zogenaamde KISS-rapportage van NOC*NSF een geschikt instrument. Niet wordt uitgesloten dat naast vorenstaande instrumenten aanvullend onderzoek nodig is om effecten te kunnen meten.

Een grondige evaluatie van deze sport- en bewegvisie en de uitwerking ervan willen wij uitvoeren in 2025, een tussenevaluatie in 2021.

Randvoorwaarden

Om waar te maken wat in dit visiedocument is beschreven zijn voldoende budget en formatie noodzakelijke randvoorwaarden.

Budget

In de begroting 2018 zijn uiteraard geldmiddelen opgenomen voor sport en bewegen. Op dit moment kan nog niet worden overzien of het in 2018 beschikbare budget voldoende is om het voorgestane beleid op een goede wijze uit te voeren. Hierover kan pas iets worden gezegd als uitwerking van de speerpunten heeft plaatsgevonden, bekend is welke concrete acties er plaats gaan vinden en ook welk beleid er binnen maatschappelijk vastgoed beleid wordt ontwikkeld en vastgesteld.

In de jaren 2018 t/m 2021 kan de gemeente jaarlijks rekenen op een rijksbijdrage van € 47.912,00 vanuit het programma Gezond in de Stad (GIDS). Deze rijksuitkering is bedoeld om gezondheidsachterstanden tegen te gaan en te voorkomen. Gezien het doel te komen tot sportieve en vitale inwoners lijkt financiering van sport en bewegen vanuit de GIDS-gelden, althans voor een deel, redelijk. Op dit moment worden GIDS-gelden deels ingezet ter financiering van onder andere de JOGG-aanpak.

Formatie

Zoals de titel van dit visiedocument aangeeft is een gezamenlijke inspanning van gemeente en maatschappelijke en private partijen vereist om het hoofddoel: komen tot sportieve en vitale inwoners te bereiken. Om de in hoofdstuk 3 aangegeven rollen van de gemeente op een goede wijze te kunnen vervullen zal in elk geval tijdelijk extra formatie noodzakelijk zijn. In welke omvang dit nodig is, is op dit moment nog niet aan te geven.